

ГЭР ХОРООЛЛЫН ИРГЭДИЙН ҮЕРИЙГ ТЭСВЭРЛЭХ ЧАДАВХЫГ БЭХЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ

GCRP

2026 оны 8 дугаар сарын байдлаар

Чадавхжуулах үйл ажиллагаанд хамрагдсан хүмүүсийн тоо

14,500

Үерийн хамгаалалтын сувгийн урт

5,900 м

Үерийн ус барих 2 усан сангийн нийт талбай

20,550 м²

Усан сангийн үер, халиа дошингийн ус барих багтаамж

54,363 м³

Үерийн эрсдэлээс хамгаалагдсан өрх

4,717+

Оршин суугчдын тарьсан мод, бут сөөг

3,370+

Үерт тэсвэртэй ариун цэврийн байгууламж

151

Төслийн зорилго:

Голын болон уруйн үер, халиа дошинд автах өндөр эрсдэлтэй Улаанбаатар хотын гэр хорооллын 8 хорооны иргэдийн үерийг тэсвэрлэх чадавхыг бэхжүүлэх.

Төслийн зорилтууд:

- ✓ Улс, орон нутгийн түвшний бодлого, зохицуулалтыг сайжруулах замаар хот суурин газрын уур амьсгалын өөрчлөлтийн ирээдүйн эрсдэлийг бууруулах, дасан зохицох чадавхыг нэмэгдүүлэх;
- ✓ Уур амьсгалын өөрчлөлтөд одоо болон ирээдүйд дасан зохицох чадавхыг улс, орон нутаг, олон нийтийн түвшинд бий болгох;
- ✓ Зорилтот гэр хорооллын нутаг дэвсгэрт үерээс хамгаалах байгууламж барих замаар үерийн эрсдэлийг бууруулах;
- ✓ Төслийн үр дүнгийн тогтвортой байдлыг хангах, өөр газар нутагт хэрэгжүүлэх мэдлэг, мэдээллийн санг сайжруулах.

Санхүүжүүлэгч:

Дасан зохицох сан (Adaptation Fund)

Хэрэгжүүлэгч:

НҮБ-ын Хүн амын суурьшлын хөтөлбөр (НҮБ-Хабитат)

Гүйцэтгэгч:

Хөгжлийн Шийдэл ТББ

Хамтран

хэрэгжүүлэгч:

Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам, Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар, Сонгинохайрхан, Сүхбаатар дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар

Хэрэгжих хугацаа:

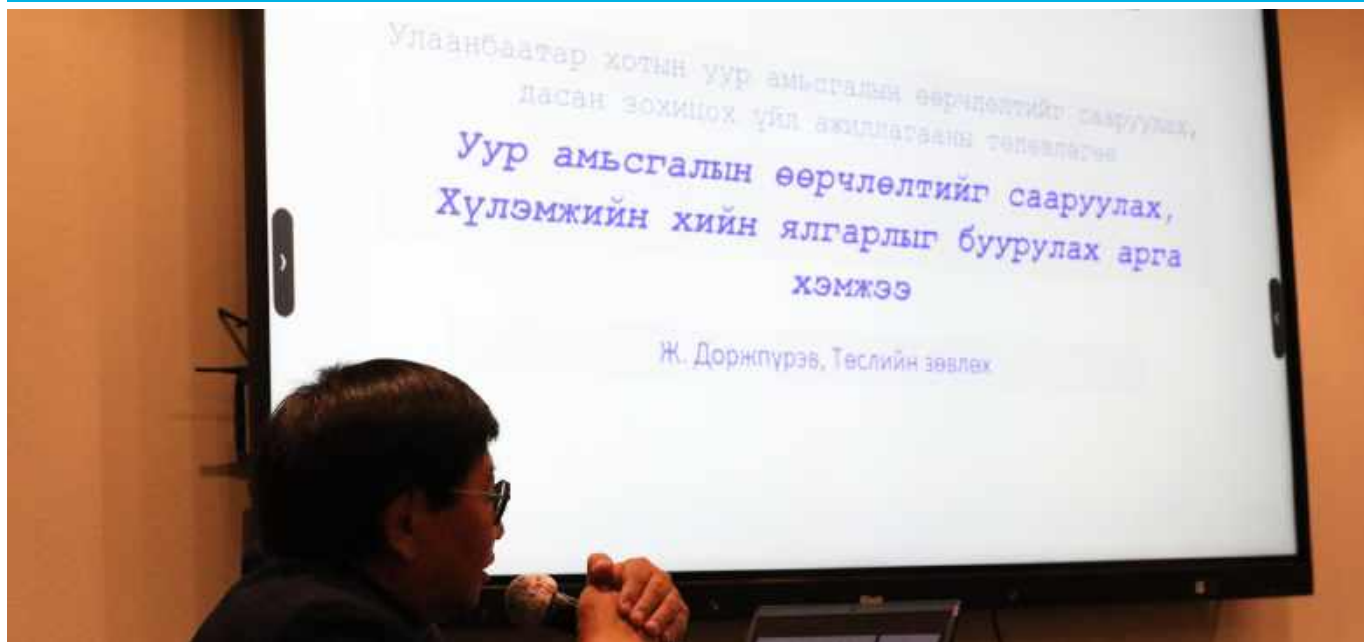
4 жил

Хэрэгжих талбар:

Сонгинохайрхан дүүргийн 4, 5, 26, 27, Сүхбаатар дүүргийн 15, 16, 18, 20 дугаар хороо

ЗОРИЛТ 2

Уур амьсгалын өөрчлөлтөд одоо болон ирээдүйд дасан зохицох чадавхыг улс, орон нутаг, олон нийтийн түвшинд бий болгох

Ж.Доржпүрэв, төслийн зөвлөх

УЛААНБААТАР ХОТЫН УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТӨД ДАСАН ЗОХИЦОХ, ӨӨРЧЛӨЛТИЙГ СААРУУЛАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ТӨСЛИЙГ ХЭЛЭЛЦҮҮЛЛЭЭ

2026 оны 9 дүгээр сарын 9-нд “Улаанбаатар хотын уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулах, дасан зохицох үйл ажиллагааны төлөвлөгөө”-ний төслийг нийслэлийн харьяа газар, агентлагийн 60 орчим төлөөлөлд танилцуулж, санал авлаа.

Энэхүү төлөвлөгөөнд 2035 он хүртэлх хугацаанд уур амьсгалын эрсдэлийг бууруулах, дасан зохицох, хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах зорилт, нэгдсэн арга хэмжээг тусгасан. Төлөвлөгөө нь Уур амьсгалын өөрчлөлтийн тухай хууль (2026), Үндэсний тодорхойлсон хувь нэмэр (2025), Үндэсний дасан зохицлын төлөвлөгөө (2024)-г нийслэлийн түвшинд хэрэгжүүлэх суурь баримт бичиг болох юм.

Хэлэлцүүлэгт оролцогчид төлөвлөгөөг Хотын ерөнхий төлөвлөгөө 2040, Туул голын сав газрын менежментийн төлөвлөгөө, хог хаягдлын мастер төлөвлөгөө зэрэг баримт бичгүүдтэй уялдуулах, арга хэмжээнүүдийн нэгдсэн санхүүжилтийн эх үүсвэр болон төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хувийн хэвшлийн оролцоог тодорхой болгох саналуудыг дэвшүүллээ.

Цаашид “Уур амьсгалын өөрчлөлт-хөгжил” академи хэлэлцүүлгээр гарсан саналуудыг судалж тусгасны дараа төслийг эцэслэн Нийслэлийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд өргөн мэдүүлнэ.

ЗОРИЛТ 2 Иргэдийн бүлэг, төрийн бус байгууллагуудын чадавхыг бэхжүүлэх**“ЗХ – Иргэдийн бүлэг, төрийн бус байгууллагуудыг чадавхжуулах хурдасгуур хөтөлбөр” хэрэгжүүллээ**

“Гэр хорооллын иргэдийн үерийг тэсвэрлэх чадавхыг бэхжүүлэх” төслийн хүрээнд “ЗХ – Иргэдийн бүлэг, төрийн бус байгууллагуудыг чадавхжуулах хурдасгуур хөтөлбөр”-ийг амжилттай хэрэгжүүлж, төгсөлтийн арга хэмжээгээ зохион байгууллаа. Төслийг Дасан зохицох сангийн санхүүжилтээр НҮБ-ын Хүн амын суурьшлын хөтөлбөр хэрэгжүүлж, Хөгжлийн Шийдэл ТББ гүйцэтгэж байна.

Гурван сарын хугацаанд үргэлжилсэн тус хөтөлбөр нь Сонгинохайрхан, Сүхбаатар дүүргийн төслийн зорилтот хороодод сайн дурын үндсэн дээр эвлэлдэн нэгдэж, амьдарч буй орчноо сайжруулах үйл ажиллагаа явуулж буй иргэдийн бүлэг, төрийн бус байгууллагуудыг чадавхжуулахад чиглэсэн юм. Хөтөлбөрийн зорилго нь эдгээр байгууллагыг уур амьсгалын өөрчлөлт, үерийн эрсдэлд дасан зохицох, оролцоонд суурилсан сайн засаглалтай, нийгэм-эдийн засгийн хувьд тогтвортой, гишүүдийнхээ идэвх, оролцоонд тулгуурласан байгууллага болгон төлөвшүүлэхэд оршино.

Хөтөлбөрийн хүрээнд зохион байгуулсан ээлжит сургалтуудаар оролцогчид “Баг бүрдүүлэлт ба хөдөлмөрийн харилцаа”, “Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээгээ шинэчлэх аргачлал” зэрэг сэдвээр мэдлэгээ нэмэгдүүлж, харилцан туршлага солилцлоо. Мөн хоёр дүүргийн бүлэг, байгууллагууд хоорондоо хамтын ажиллагаагаа өргөжүүлэх боломжийг бүрдүүлсэн.

Хурдасгуур хөтөлбөрт хамрагдсанаар иргэдийн бүлэг, төрийн бус байгууллагууд дараах ур чадварт суралцлаа:

Баг бүрдүүлэлт

Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ хөгжүүлэх

Бизнес загвар

Тогтвортой байдал

Санхүүгийн удирдлага

Засаглал, менежмент

Эдгээр мэдлэг, ур чадвар нь иргэдийн бүлгүүдийг төслийн дараа ч бие даан үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэх, орон нутагтаа үерийн эрсдэлийг бууруулах ажилд манлайлан оролцох суурийг бүрдүүлж байна.

МЭДЭЭ

НҮБ-ын Ерөнхий нарийн бичгийн даргын орлогч, НҮБ-Хабитатын Гүйцэтгэх захирал Анаклаудиа Россбах төслийн талбарт зочиллоо

Анаклаудиа Россбах (баруун) Толгойт голын сав газарт хэрэгжиж буй төслийн үр дүнтэй танилцаж байна

НҮБ-ын Ерөнхий нарийн бичгийн даргын орлогч, НҮБ-Хабитатын Гүйцэтгэх захирал хатагтай Анаклаудиа Россбах COP17 бага хуралд оролцохоор Монгол Улсад айлчлах хугацаандаа Сонгинохайрхан дүүргийн Толгойт голын сав газарт хэрэгжиж буй “Гэр хорооллын иргэдийн үерийг тэсвэрлэх чадавхыг бэхжүүлэх” төслийн талбарт ажиллаж, төслийн хэрэгжилт, үр дүнтэй газар дээр нь танилцлаа.

Үерийн хамгаалалтын сувгийн дагуу явах үеэрээ хатагтай Россбах Сонгинохайрхан дүүргийн Засаг дарга Ц.Баттөр, 26 дугаар хорооны Засаг дарга Б.Батбаяр, Хөгжлийн Шийдэл ТББ-ын төслийн баг болон оршин суугчдын төлөөлөлтэй уулзаж, төслийн үр дүн, иргэдийн өдөр тутмын амьдралд гарч буй бодит өөрчлөлтийн талаар санал солилцов.

Төслийн хүрээнд нийт 5,900 метр урт үерийн хамгаалалтын суваг, Сонгинохайрхан дүүрэгт 54,363 м³ багтаамжтай үер,

халиа дошингийн ус хуримтлуулах хоёр сан байгуулсан. Эдгээр байгууламж 60.6 га талбайг үерийн эрсдэлээс хамгаалж, 3,000 орчим өрхийн 12,000 гаруй оршин суугчийг үер, халиа дошингийн аюулаас урьдчилан сэргийлэхэд бодит хувь нэмэр оруулж байна.

Толгойт голын байгалийн төрхийг хадгалсан, байгальд түшиглэсэн ногоон шийдэл нь төслийн онцлог юм. Мөн оршин суугчид төлөвлөлтөөс эхлэн хэрэгжилтийн шат бүрт идэвхтэй оролцсон нь үр дүнгийн тогтвортой байдлыг хангах үндэс болжээ.

Уулзалтад оролцогч талууд уг төслийг гэр хорооллын иргэдэд тулгардаг байгаль орчин, эрүүл мэнд, нийгмийн харилцан уялдаатай асуудлуудыг цогцоор шийдвэрлэх, урт хугацаанд үр өгөөжөө өгөх тогтвортой хөрөнгө оруулалт хэмээн үнэлэв.

5,900 м

үерийн хамгаалалтын суваг

54,363 м³

ус хуримтлуулах багтаамж

60.6 га

хамгаалагдсан талбай

~3,000

өрх

12,000+

оршин суугч

МЭДЭЭ

Сонгинохайрхан, Сүхбаатар дүүргийн 90 иргэнийг гамшгийн эрсдэлийг бууруулах сургагч багшаар бэлтгэлээ

“Гэр хорооллын иргэдийн үерийг тэсвэрлэх чадавхыг бэхжүүлэх” төслийн хүрээнд 2026 оны 6 дугаар сарын 11–12-ны өдрүүдэд гамшгийн эрсдэлийг бууруулах мэдлэг, чадварыг нэмэгдүүлж, иргэдийн дунд мэдлэг түгээх сургагч багш бэлтгэх “Бэлэн бай” сургалтыг зохион байгууллаа. Сургалтыг Онцгой байдлын ерөнхий газар, НҮБ-Хабитат, Хөгжлийн Шийдэл ТББ хамтран зохион байгуулав.

Хоёр өдрийн сургалтад Сонгинохайрхан, Сүхбаатар дүүргийн төсөл хэрэгжиж буй хороодын оршин суугчид, Оршин суугчдын зөвлөлийн гишүүд, иргэдийн бүлгийн ахлагч, дэд ахлагч нар зэрэг нийт 90 хүн хамрагдсанаас 78 нь эмэгтэй, 12 нь эрэгтэй байв.

Сургалт нь оролцогчдын гамшгийн эрсдэлийн талаарх мэдлэг, ойлголтыг нэмэгдүүлэхийн зэрэгцээ өрхийн түвшинд эрсдэлийг үнэлэх, бэлэн байдлаа хангах, эрсдэлийг бууруулах

арга хэмжээг төлөвлөх практик чадвар эзэмшүүлэхэд чиглэсэн юм.

Оролцогчдыг сурсан мэдлэг, туршлагаа өөрсдийн хороо, хэсгийн оршин суугчдад түгээн дэлгэрүүлэх сургагч багшаар бэлтгэсэн нь энэхүү сургалтын онцлог байлаа. Сургалтын төгсгөлд оролцогчид эзэмшсэн мэдлэг, аргачлалаа амьдарч, ажиллаж буй нутаг дэвсгэрийнхээ иргэдэд хүргэх төлөвлөгөө боловсруулж, сургагч багшийн гэрчилгээгээ гардан авлаа.

Ингэснээр шинээр бэлтгэгдсэн сургагч багш нар хороодынхоо иргэдэд гамшгийн эрсдэлийг бууруулах мэдлэг, дадлыг түгээх боломжтой болсон. Төсөл иргэдийн оролцоонд тулгуурлан өрх, олон нийтийн түвшинд гамшгийн бэлэн байдлыг нэмэгдүүлэх зорилгоор орон нутгийн сургагч багш нарыг ийнхүү чадавхжуулж байна.

2 өдөр

сургагч багшийн сургалт

90

оролцогч

78

эмэгтэй

12

эрэгтэй

3

хамтран зохион
байгуулагч байгууллага

ИРГЭДИЙН СЭТГЭГДЭЛ

Д.Нэргүйбаатар: “Одоо ач, зээ нар маань энд ирэх их дуртай болсон”

Д.Нэргүйбаатар төслийн талбарт зочилсон төлөөлөгчдөд сэтгэгдлээ хуваалцаж байна

“Аюул эрсдэлээс ангижирсан төдийгүй далан дагуу хийсэн зүлэгжүүлэлт, суулгасан бургас орчныг үнэхээр сайхан болгож байна. Сэтгэл санаа хүртэл цэлмээд сайхан байна.”

Сонгинохайрхан дүүргийн 26 дугаар хорооны оршин суугч Д.Нэргүйбаатарын гэр бүл Булган аймгаас нүүн ирж, 2003 оноос хойш Толгойт голын эрэгт амьдарч байна. Түүний хэлснээр анх ирэхэд голын голдирол нарийхан байсан бол 2015 оноос хойш суурьших айлын тоо эрс нэмэгдэж, 2018 оноос эхлэн тус хавь үерийн аюулд өртөх болжээ.

“Хавар уулын шар ус хайлахад манай энэ хавь бүхэлдээ усанд автаж, зарим айлын гэрт ус орж, ширээ нь хүртэл хөвж байлаа” гэж тэрээр дурсав. Үерийн дараа орчин тойрон шавар шалбааг болж, явах аргагүй болдог байв. Нүхэн жорлон, бохир усны нүхэнд ус орж хальснаас ариун цэврийн асуудал

хүндэрдэг байсан бөгөөд гол үерлэх үед төв зам руу шууд гарах боломжгүй тул иргэд хол тойрч явдаг байжээ.

Төслийн хүрээнд үерийн далан, суваг баригдаж, явган хүний гүүртэй болсноор иргэдийн цаг хэмнэгдэж, гутал хувцсаа бохирдуулалгүй аюулгүй зорчих боломж бүрдсэн. Далангийн дагуу хийсэн зүлэгжүүлэлт, тарьсан бургас орчныг ногооруулжээ.

“Зуны цагт усны шувууд ирэхээс гадна жараахай хүртэл үзэгдэх болсон. Одоо ач, зээ нар маань энд ирэх их дуртай болсон” хэмээн Д.Нэргүйбаатар сэтгэгдлээ хуваалцлаа.

АМЖИЛТЫН ТҮҮХ

Г.Булган: Гар нийлсэн хамт олноороо хорооныхоо орчныг сайжруулж байна

“Нэг зорилгын төлөө ажилладаг, гар нийлсэн сайхан баг бүрдүүлэн ажиллаж байгаадаа баяртай байдаг.” – Г.Булган, “Ойчид дэвжих” оршин суугчдын зөвлөлийн Гүйцэтгэх захирал

Сүхбаатар дүүргийн 16 дугаар хорооны оршин суугч Г.Булган 2019 онд НҮБ-Хабитатын “Улаанбаатар хотын гэр хорооллын үерийг даван туулах чадавхыг бэхжүүлэх” төсөл хороонд нь хэрэгжиж эхлэхэд анхнаасаа идэвхтэй оролцжээ. Тэрээр хөршүүдтэйгээ нэгдэн бүлэг байгуулж, бүлгийн ахлагчаар ажилласаар “Ойчид дэвжих” оршин суугчдын зөвлөлийн гишүүн болсон бөгөөд өнөөдөр тус зөвлөлийн Гүйцэтгэх захирлаар сонгогдон ажиллаж байна.

Мэргэжлээрээ дархан Булган эхэндээ төслийн хүрээнд хийгдэж байсан ариун цэврийн байгууламжийн бүхээг, бетон цагираг суурилуулах ажилд оролцож байв. Удалгүй өөрөө баг бүрдүүлсэн бөгөөд төслийн баг айл өрхийн жорлонгийн бүхээг хийх ажлыг түүнд хариуцуулжээ. “Энэ нь миний хувьд ихээхэн

итгэл, урам өгсөн үйл явдал байсан” хэмээн тэрээр дурсдаг. Өнөөдөр зөвлөлийн хамт олон хорооныхоо айл өрхүүдийн жорлонгийн бүхээгийг хийж, хашаанд нь суурилуулсаар байна.

“Надад энэ ажил зүгээр нэг мужааны ажил биш. Бүтээлч байдал, шийдэл гаргахыг шаарддаг үнэхээр сайхан ажил.”

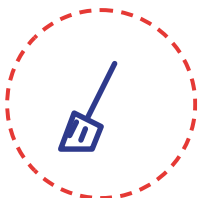
Айл бүрийн нөхцөлд тохируулан загвараа өөрчлөх, дээврийн хийцийг туршиж үзэх, агааржуулалтыг томруулах, цонхны хэмжээ, байрлалыг шинэчлэх, материалын сонголтоо сайжруулах гээд алхам бүрт тэрээр өөрийгөө хөгжүүлсээр иржээ. Хүмүүстэй ажиллахад харилцааны хүндрэл ч гарч байсан ч түүнийг даван туулсны үр дүнд Булган хороондоо танигдаж, иргэдийн итгэлийг хүлээх болсон. “Энэ итгэл бол надад өгсөн хамгийн том шагнал” гэж тэрээр хэлдэг.

“Ойчид дэвжих” ТББ нь 2021 оны 6 дугаар сард Сүхбаатар дүүргийн 16 дугаар хорооны Ойчдын 1-р гудамжинд гэр хорооллын орчныг тохижуулах, ариун цэврийн байгууламжийг сайжруулах, явган зам барих зорилготойгоор байгуулагдсан бөгөөд 22 бүлгийг нэгтгэдэг. Тэргүүн нь М.Оюунцэцэг, Гүйцэтгэх захирал нь Г.Булган. Тус байгууллага НҮБ-Хабитатын төслүүдийн хүрээнд жорлон сайжруулах, хөрсний ус зайлуулах суваг, далангийн явган гарц, явган зам, гүүр барих зэрэг ажлыг гүйцэтгэх туршлагатай болжээ.

ЗӨВЛӨМЖ Өвлийн улиралд халиа, дошингоос урьдчилан сэргийлэх нь**ӨВЛИЙН УЛИРАЛД ХАЛИА, ДОШИНГООС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ НЬ**

Өвлийн хүйтэн эхлэхээс өмнө айл өрх бүр хийх ажлууд

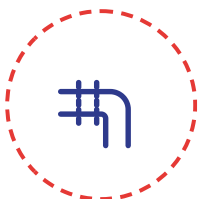
Суваг, шуудууг хог, шороо, үнснээс цэвэрлэх

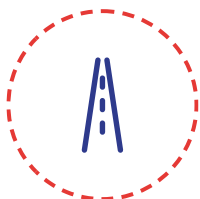
Үнс, хог хаягдлыг суваг, гол руу хаяхгүй байх

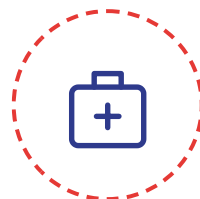
Байшингийн суурь орчмоос ус зайлах налуу гаргах

Усны сав, шугамыг дулаалж, хөлдөхөөс сэргийлэх

Хашааны гарц, гудамжны ус урсах замыг чөлөөтэй байлгах

Гэр бүлийн гамшгийн бэлэн байдлын цүнх бэлтгэх

Халиа, дошин үүссэн үед

Газраас ус ундарч эхэлбэл хэсгийн ахлагч, хорооны Засаг даргын Тамгын газарт нэн даруй мэдэгдэх

Мөс тогтсон зам, гарцад үнс, элс цацаж халтиргаанаас сэргийлэх

Хүүхдийг мөсөн урь, суваг, усан сангийн орчимд тоглуулахгүй, хараа хяналтгүй орхихгүй байх

Байшин, хашааны хана цуурах, суух шинж илэрвэл мэргэжлийн байгууллагад хандах

Мөсийг өөрсдөө тэслэх, үерийн хамгаалалтын байгууламжийг эвдэх, хаах үйлдэл гаргахгүй байх

105Онцгой байдлын
байгууллага**Хороо**Хорооны Засаг даргын
Тамгын газар, хэсгийн ахлагч**976-11322711**Төслийн
нэгж

Үерийн хамгаалалтын байгууламж бол бидний нийтийн өмч – хамтдаа хамгаалъя.